

KEYUMKERO KITAB

Pilen ballen doinge :

1 Keroyalumpe Shed₁ among talengem pilento. ²Amongsi m₁l₁rupe dungai, delo kaamoe siengem b₁ubom dungai delo Shed₁ke aide among asi teyongso gyanggodungai.

3 Delokrongem Shed₁ "Angune ngunkalangka" emto ; arope delo angune ngunkai. 'Delo Shed₁ kaatoname aikai ; delokrongem Shed₁ angunem kaamolokke langusuto. ⁵Shed₁ angundem longe, delokke kaamoem yoh eml₁kt₁. Delo yume kolang rooko ikai, idumsula de longekonpe ikai.

5 Delokrongem Shed₁, "Ngungonge asilokke dakpan sukalangka" emto. ⁷Dekepe Shed₁ ngungongem p₁la asilokke teyongpe dakngusumotoku. ⁸Shed₁ dem 'Taleng' emto. Delo yumekolang rooko idumsukuname loonyinape ikai.

9 Delo Shed₁ "Taleng kutkusok asie engkol atello eedumsula moop₁e lenkalangka" emto. Delo aropakpe dekepe ikai. ¹⁰Shed₁ dem "Kedeng" emto, delokke eedumsuna asidem sieng emto. Delo Shed₁ kaatoname de aikai.

11 Delo Shed₁ "Amongso angu angu neyi neyange, ali aye at₁ at₁ siip₁ siye lenkalangka" emto. De arope ikai. ¹²Amum garbokupena angu angu esing am₁em, angu angu aye am₁ tabungem amonge olento. Dem Shed₁ airupe kaal₁ksuto. ¹³Delo yume kolang rooko iname longumnape ikai.

14 Delokrongem Shed₁ sikepe poto, “Yoh lokke longe angusupe taleng kutkuso angune ngunkalangka, longe, d₁tag delokke tood₁ yamo tabungem kangkennado kupe ¹⁵delo taleng sokke angune among teyongsote ngunbom kalangka.” De arope ikai. ¹⁶Delokrongem Shed₁ botteruna angun annyiko p₁name, ngunpekyana dem longe keepe delokke ngunsoyana dem yoh keepe ito. ¹⁷Shed₁ b₁nyim among teyongso angun bidope, ¹⁸longemlang yoh em rutum bomdope delo, angunem kaamolokke pekpansudope taleng kutkuso leeto. Dem Shed₁ kaaname de aikai. ¹⁹Delo yume kolang rooko dumsukuname loopinape ikai.

20 Shed₁ “Asilo turna at₁e b₁ubomla delokke pettange taleng kutkuso denggong kalangka” emto.

21 Dekepe iname sieng asilokke monte monroem, asilo duuna turk₁na tabungem delokke angu angu pettangem Shed₁ p₁lento. Dem Shed₁ kaaname aikai. ²²Shed₁ lubel₁kdola bulum, “Asilokke turna ato k₁d₁e parkalangka delokke amongsokke buuli taalie goobyakkalangka” emto. ²³Delo yume kolang rooko dumsukuname longonape ikai.

24 Delokrongem Shed₁ “Amongso at₁ at₁ bomnam simon silie moonam simone, tab₁tayoe yekalangka” emto. De arope ikai. ²⁵Dekepe Shed₁ among teyongso duuna angu angu monliem, tani bomnam simonem delokke enggoona turna ato k₁d₁em p₁to. Delo Shed₁ kaaname aikai. ²⁶Delo Shed₁ “Ngoluke kishape ngolum gesuna taniko p₁lape” emto. Delo asilo duuna eiengo, amongsokke kebu pettangem, tani amongso enggoona turk₁na tabungem bulu rutum bomyepe emto.

27 Dekepe Shed₁ taniem b₁kke k₁shape, b₁kkelo gyapdope miloemlang mime em p₁lento.

28 Delo Shed₁ B₁nyim sikepe lubel₁kto, "Tani g₁dasim yeyin bomdope noluk ot₁ng oyine parka- langka. Bulu eiengo, kebupettang delokke tani g₁daso turk₁na takamem rutum bomlangka."

29 Delokrongem Shed₁ b₁nyim sikepe poto, "Ngo among teyosokke ali aye takam delokke siip₁ siye takamem noluk₁ng mel₁kdung. Delogei noluke doname lenye. ³⁰Delokrongem tani amongsokke simon sili kebu pettang ; delokke amongso turk₁na tabung keepe neyi neyangem dokeepe emla bidung." De dekepe ikai. ³¹Shed₁ b₁ke p₁nam takamem kaatoname de airungkai. Delo yume kolang rooko dumsu kuname longkenape ikai.

2 Dekepe among tabungem p₁langala at₁ sir₁ tabungem p₁yinto. ²Longe k₁n₁t p₁mangadape Shed₁ b₁ke ager ingoo bomnamem iyingeyela Longe k₁n₁t nana delo b₁ ager ikumape duutoku. ³Dekepe ila Shed₁ 'K₁n₁t' longe dem lubel₁kto delokke angurupe mengusuto, kapeila so longeso Shed₁ takamem p₁yin geyela nyola duutoku.

4 Sikepe among talengso dungk₁na tabungem p₁gange ikai. Amongemlang talengem Shed₁ke p₁do longedelo, ⁵tani amongso at₁ neyi neyang kamangada kapeila Rutum Shed₁ delo pedong mel₁kmato delokke ar₁k ipena amikote kamangada, ⁶idolate aapame among tabusim nyomyinto. ⁷Delo Rutum Shed₁ among deemul loge amiko p₁to delo turgenana asarem b₁ke nyobuulo ngayap₁lkto delo amide turnakope ikai.

Shedıke Eden Bagane :

8 Delokrongem Rutum Shedı Sanggodan elo Eden aralo baganko ito ; delo bıke pınam ami demte duumoto. ⁹Shedı delo atı atı kampo kampona esingem delokke dopo tıyona esing siipı siye em lenmoto. Bagan raada delo turmona esingemlang kensu monana esinge dungai.

10 Eden bagan aradelok, baganem bibomla asi korongko tokdungai, delokke ila baane appikope tokpan sukai. ¹¹Kerang yalum korong delok amıne Pishon ; de Habilah among tabungem eebomdungai, delo uunete kadungai.

12 (Delo arona, aromana uunem, namporuuna laabagem delokke elıng kampona kıdıem paadungai.) ¹³Annyinapena korong delok amıne Gihon ; si Kush among tabungdem eebomdungai. ¹⁴Angumnapena korong delok amıne Tigris ; de Asshur (Assyria) amolokke sanggodanlok tokdungai. Delokke appinapena de Euphrat emnam koronge.

15 Rutum Shedı delo ager isula delokke kaabomdope emla delo amidem Eden Bagan delo melıktı. ¹⁶Delokrongem Rutum Shedı amidem sikepe pogaplıktı, “No baganlo sokke abıt esing eye takam sim kusiipe dolado ; ¹⁷idakkom no kensumonana esing sokke ayem domaruupeka, no dem doyem no siyeberok”.

18 Rutum Shedı “Mipil atelpe yenamsi yenyinamko. Ngo bıke angoope gyabbosula igul bosupenako pılenye” emkai.

19 Depeila Shed₁ tani amosokke simon sili, kebuu pettang takamem kedeng loge p₁to, delo ingkona am₁inem m₁nkandod₁ m₁ndope emla bulum tani keraalo bomato. Ingkona am₁inem b₁ turk₁na mip₁iso m₁nl₁ktod₁ dekepe ikai. ²⁰Tanie dekepe simon sili kebuupettang takamem am₁in m₁nl₁kt₁o idakkom sekoteng tani ke ngoojupe ilabosupena katomang. Adam dekena gyabbosupena ngoojung paamato. ²¹Dekepe iname Rutum Shed₁ tani dem ipngak moto ; depe ipdoem b₁ tani inmo along konem satgeyela ad₁nl₁ok tar₁dem g₁ngkap sumotoku. ²²Delomin Rutum Shed₁ milo inmolok satnam delok mimekope p₁geyela milo keraadelo bomabito.

²³De amide delo pokai,

“Simin ngoke alongekom alonge delokke ad₁nekom ad₁ne ; b₁k am₁inem ‘mime’ emye kapeila b₁ milolok p₁lennname.”

²⁴Delok legape milode ane abuem megeyela me₁nglo gyabdum suyeku delokke annyide ad₁n atelpe iyeku.

25 Milo dela me₁ngnde annyide m₁l₁pe yedungai delokke annyingkote m₁pamangai.

Tanike p₁iramkue :

3 Dekepe idodelo Shed₁ke p₁nam simon sili aralokke tab₁de budhi kaya yalumdungai. B₁ mimedem sikepe tungk₁to, “Nom aropakpe Shed₁ bagan sokke esing aye k₁d₁em domapeka emtuune ?”

2 Mimedede tab₁dem poyansula poto, “Ngolu bagansokke esing aye ab₁dem dolaado, ³idola Shed₁ ‘Nolu raadaalo duuna esing ay₁dem domarupeka’ emto, delokke ukk₁kote imapeka, demam₁lo nolu

siye" emto.

4 Tabıde mimedem "De mename, ingkolok sipe siyen ?" emto. ⁵kapeila no edılo dem ayedem doyedı delo nok amige daryeku, delokke Shedı kışhape ila ainam aimang emte kenpan sunape iye."

6 Edılo mimedede esing ayedem doponako emla kaabotodı, bı ayoko pılla doto. Milodemte bı ayokonem bisukolok milodete domıngeto. ⁷Delo annyi delokke amige darkai, delo bulu mıııpe yedung emnam dem kensukai ; dekepe iname bulu esing annelok taipe pedla agıem gekom sunakai.

8 Dekepe irongem milodela bıke mimedede adeng dandem Shedıke baganlo madudem tatto, depe iduem bulu bagandelo duuna esing rumkıng kolo Shedı me rusigeto. ⁹Rutum Shedı milodem goktadola "No ingkolo duune ?" emla luto. ¹⁰Bı poyansukai, "Nom ngo bagandelo madope tattuai, idokom ngo nom pesoto, kapeila ngo mıııpe yeto, delok legape ngo rusigeto."

11 Shedı "Nolu mıııpe yedung emla seko potone ? Ngoke domaruupeka emnam esing ayem no dotonıa ?" emla tungkıto.

12 Amide pokai, "Noke mebinam mime ngokkıng so duuna bımin esing ayeke bikolok ngote dotone". ¹³Delo Rutum Shedı mimedem, "No ingkorupe mıııla dekepe itone" emla luto. Mimedede "Tabıde yatlamın ngo dem dotone." emla poyansuto.

14 Dekepe ila Rutum Shedı tabıdem peııkdola sikepe luto, "Noke sikepe ikolok, turkına simon sili aralokke no germayalum daklangka ! Noke turdung tabunglo akilok eela demullokk dola yelangka. ¹⁵Delokke nokkelang mimelokke aralo delokke

nonyike otng oyin pensamlo ngo kangki m̄nsumoye, b̄ nokke dumpolok sampetye delo no b̄ke leduem rekye.”

16 Mimedem b̄ sikepe luto, “Ngo nom ad̄rpe O ongē sumoye delokke ko dem oyem ank̄rupe oki kingē sumoye Dekepe ilate no milo gooralo duula milokeepemin ank̄biyene.” 17 B̄ milodem sikepe luto, “No ngoke domaruupeka emla pogapnam agomem tatmape m̄ng agomlok tatla esing ayedem donam legape, amongsi nokkē germang mangkeepe iye ; noke yenam tabunglo ank̄rupe ilensula doye. 18 Amongsok lenna taanyum tatke amongde noke dokol t̄ngkolpe iye. 19 Deeko tembeelo noke angkuma tetengem nok mingmoe ank̄pe ɪnam saabomsula doye. No demullok p̄name depeila no demulruulo aasuyeku.” 20 Adam m̄ng delokke am̄nem Ib eml̄kto kapeila b̄min tani op̄n sokke nekuyalume. 21 Rutum Shed̄i simon ayolok Adamkelang Ibkeepe age galukpe gekom sunadope mobito.

Adam melang Ibme Baganlokke Melentoku :

22 Delo Rutum Shed̄i sikepe pokai, “Tani si supak ngok K̄ishape ainam aimang kenpan sunape ikabong. B̄m turmona esing aye p̄lla domope aimang demam̄lo b̄ duuyarye. 23 Dekepe iname tani p̄lenko kedenglok ar̄k ila dosuyekupe emla bagan delokke Rutum Shed̄i b̄ b̄m melentoku. 24 Melenrongkuem Eden baganlokke sanggodan delo turna atoko eme dorna yoksako orbomla k̄dung k̄toksula inako turmona esing dungko bedanglo kaabomdope b̄ meto.

© copyright

The Bible Society of India
20 Mahatma Gandhi Road
Bangalore